

Magasrendű ősi keleti kultúránkról beszéli Cholnoky professzor

a vasárnapi turáni ünnepségen

(A Délmagyarország munkatársától) A Turáni Társaság és Turul Szövetség szegedi kerületének vezetése vasárnap délelőtt 11 órakor turáni ünnepélyt rendezett a Szukráthy-téri auditorium maximumában. A műsort a Himnusz akkordjai vezették be, ezt követték a kerületi vezérhelyettes, Gacsó László megnyitó szavai. Ezután dr. Gergelyffy Gábor, a Turáni Társaság igazgatójának előadása következett a „A turáni mozgalom jelentősége” címmel. Bejelentette az igazgató, hogy a társaság nemzeti és keresztény alapon áll. Fejtette, hogy a nemzetet be kell kapcsolni a nagy turáni közösségbe. Ez felébreszti a magyarságban nagyságának tudatát, ehhez azonban szükség van arra, hogy a dicsőséges múltat viszszaidézzük a mába.

Ezután Demeter Margit, a Turul Szövetség tagja finn verseket szavalt, majd dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanár, a híres földrajz-néprajztudós, a Turáni Társaság elnöke tartotta meg ezután „Japán a felkelő nap országa” című előadását. A hangulatos bevezető szavak után rámutatott arra, hogy a japánok mennyire tisztelik az őseket, hogy minden japán ismeri a hagyományokat. Minden parasztnak van könyvtára, amelyben megtalálható Confuciusnak és a többi japán bölcsnek írásai. Rámutatott ezután arra, hogy a japán milyen dolgozó nép. A rizsföldek mesterséges öntözése állandó munkát kíván. Ezenkívül művészettel és tudománnyal is foglalkozik a japán ember, ezért igen magas volt a japán kultúra már évezredekkel ezelőtt. Ezt a magas kultúrát a földművesek tartották kezükben, míg a politikai hatalmat a sátoros pásztorok képviselték. Ha baj volt és el kellett hagyniok régi lakóhelyüket, a sátoros pásztorok mentek előre. Ők készítették elő a helyzetet a kultúrát fejlesztő földművesek számára. Életük az öntözött óázisokon nagyon nehéz volt. Ez sarkallta a Hann-dinasztia elpusztulása után a finneket, törököket és magyarokat, amely három nép valamikor egy volt, a különválásra. Ennek a különválásunk köszönheti Nyugat, hogy kultúrája fellendült. Mikor Európában a pergamentekről lezoptarták a régi feljegyzéseket, hogy a papok imájukat irhassák rá. Szamarkandban már papirosgyár van.

Kínában Krisztus előtt 600-ban Kai-fong-fu-ban igen látogatott muzeum van. Krisztus után 25-ben pedig illusztrált könyveket nyomtak.

— Mi magyarok is, mikor bejöttünk, jelenlegi hazánkba, sokkal magasabb műveltséggel rendelkezünk, mint a leigázott és meghódított európai népek. Anyagi és főleg lelki értékeinkből nagyon sokat adtunk át az itt élő népeknek. Mi hoztuk be a fehérneműt, gombot, szappant, mert Európában évszázadok óta később még a Napkirály sem mosdott. Mi tanítottuk meg az európai nemzetekkel a könnyű lovaság harcmodjára, a kengyel használatára, tőlünk vették át a lovasgiasságot. Mi hoztuk be az alkotmányt, mi mondtuk ki a vallásszabadságot. Keppler nálunk bujt meg

a vallásüldözés elől. Zsigmond, aki Németország és Spanyolország ura, Diósgyőrött telepedett meg. Tőlünk vették át a nemezkeszítést, az összevert gyapotot, mi tanítottuk meg Európát a horgolásra, kötésre.

Elmondotta az ősz tudós, hogy a japánok büszkéek a mi rokonságunkra. A magyar Körösi-Csoma Sándort, az ősmagyarság kutatóját, szentjeik közé sorolják. El kel tehát foglalnunk azt a kultúránknak megfelelő helyet Európában, amire keletről hozott művészetünk, intelligenciánk, kultúránk predesztinál. Az értékes és hangulatos előadást hosszantartó tapssal jutalmazta a nagyszámu közönség.

Ezután eredeti finn népdalokat énekelt Bányay Éva, zongorán kísérte Hortobágyi Margit, majd Zalai Sámuel szavalt japáni költők verseiből igen mély átérzéssel és a rövid hangulatos versek művészi megéreztetésével. Szavaltatát Fényesi Naszády József zongoraszámra követte. A műsor a kerületi vezérhelyettes szavaival ért véget.

A postadrágulás premierje

A közönség alig vette észre a drágulást —
Budapesten megkezdtek a telefonautomaták átszerelését

(A Délmagyarország munkatársától) A kereskedelemügyi miniszter rendelete értelmében a posta, táviró és távbeszélő szolgálat tarifája bizonyos kategóriákban március 1-től kezdve megdrágult. A rendelet megjelenését a közönség élénk érdeklődéssel fogadta, mert attól tartottak, hogy valami általános és nagyarányú emelésről lesz szó. ezzel szemben a rendelet áttanulmányozása után nyomban meg lehetett állapítani, hogy az intézkedés a szolgálatoknak csak bizonyos kategóriájára vonatkozik, a locálaltanabbban igénybevett szolgálatokat nem érinti. Így például változatlan maradt az egyszerű, legalacsonyabb súlyhatáron aluli levél és levelezőlap tarifája ugy helyben, mint vidéken, változatlan marad a telefonbeszélgetés 12 filléres díja is, felemelték ellenben a távbeszélő átlomások alapdíját, ami a mindennapi életben észrevehető drágulás, változatlan marad a vidéki nyilvános telefonállomások beszélgetési díja is, Budapest ellenben 30 fillérre emelkedik, de az az új tarifa ott is csak akkor lép életbe, ha az automatakészülékek átalakítása megtörtént. A drágulás legészrevehetőbben és legfeltűnőbbben néhány ritkábban igénybevett szolgálat, mint például távirat, expresszlevél, bizonyos csomagkategóriák tarifájának emelésében jelentkezik. De itt is vannak körülmények, amelyek az emelésnek a közönségre gyakorolt terheit legalább is egyelőre csökkentik. Így például az expresszlevél feladása csak bizonyos szűk korlátok között lehetséges az

expresszdíj emelése ilyenformán, legalább is addig, amíg a korlátozó rendelkezés fennáll, nem jelent tulajdonképpen megterhelést a levelezőkre.

A postatarifa emelésének premierje hétfőn volt. A postatisztviselők jóelőre megkapták a szükséges utasításokat és a megfelelő táblázatokat az új tarifák kiszámításához s így semmi zökkenő nem volt a tarifaemelés első napján. A közönség a fent elmondott okok miatt alig vette észre, hogy drágulás történt.

— A közönség nagyrésze nem is tud a drágulásról — mondotta érdeklődésünkre az egyik tisztviselő —, de különösebb zavart ez nem okoz, mert a drágulás azokban a kategóriákban történik, amelyekben a díjakat itt kell lefizetni.

Vasárnap délután valaki táviratot adott fel. A postatisztviselő kiszámította a szódíjat s megjegyezte, hogy ma még csak ennyi, holnap már drágább volna.

— Miért — kérdi az illető. — Hétfőtől megdrágul a távirat. A táviratozó ügyfél tanakodni kezd, tapogatta állát, spekulál, kalkulál, kérdi, hogy milyen lesz az emelés, azután előveszi a ceruzáját és hirtelen megír még két táviratot.

— Akkor még ezt a kettőt is tesék felvenni. Ha már megdrágul...

A tarifaemelés kétségtelenül legészrevehetőbb Budapestben lesz, ahol a nyilvános telefonállomásokon folytatott beszélgetések díját 20 fillérről 30 fillérre emelte fel a miniszter rendelete. A rendelkezést azonban egyelőre nem lehet végrehajtani, mert, mint ismeretes, a pénzbedobásra szolgáló automatakészülékek úgy vannak megszerkesztve, hogy egy 20 filléres pénzdaráb bedobása után jön létre a kapcsolás. Ahhoz, hogy a felemelt tarifát életbe lehessen léptetni, az összes fővárosi telefonautomatákat át kell alakítani. Ez pedig nagy és hosszantartó munkát igényel s éppen ezért úgy intézkedik a rendelet, hogy a díjemelés csak az automatakészülékek átalakítása után lép életbe. A meg-

DELMAGYARORSZAG 3
K E D D, 1943. március 2.

oldás az lesz, hogy a készülékbe egy 20 filléres és egy 10 filléres pénzdarábot kell majd bedobni. Az átalakítás tervei már készen vannak s aránylag egyszerű módon, ötletes megoldással szerelik át az automatakat. Először a 20 filléres, azután a 10 fillérest kell majd bedobni. Ha fordított sorrendbe történik a bedobás, kapcsolás nem jön létre s az automata mind a két pénzdarábot visszaadja.

A budapesti nyilvános telefonállomások automatakészülékeinek átalakítási munkáit már megkezdte a posta s a becslések szerint körülbelül négy hónap alatt készülnek el az összes készülékek átalakításával.

Szent-Györgyi Albert hazatért Törökországból

(A Délmagyarország munkatársától) Szent-Györgyi Albert egyetemi tanár, a szegedi egyetem világhírű Nobel-díja professzora, az elmúlt hónapokban hosszabb időt töltött Törökországban, ahol újabb kutatásairól több nagy, érdeklődést keltő előadást tartott. A kiváló tudós most érkezett vissza Törökországból s rövidebb budapesti tartózkodás után hazatért Szegedre és átvette intézetének vezetését.

Antal István cikke a keresztény felekezetek együttműködéséről

(A Délmagyarország munkatársától) Antal István nemzetvédelmi miniszter a katolikus és a protestáns hívek közeledésének szolgálatában álló „Az egység útja” című folyóirat legújabb számában cikket írt „Lelki egység és nemzeti ujjaszületés” címmel. Cikkében kiemeli Antal István, hogy a kereszténység a magyarságnak mindig legmélyebb erőforrásai közé tartozott. Az igazi nagy magyarok sohasem törekedtek arra, hogy a keresztény felekezetek között meghasonulást, viszályt, vagy pedig felekezeti harcot szítsanak. Ma nemcsak magyar kötelességünk, de keresztényi kötelességünk is, hogy a magyar egységért dolgozzunk.

»A magyarság és a kereszténység összeforrásának hőfoka — írja cikkében Antal István — mindig magas volt, de szálljon most még magasabbra, érseke el lelkünkben a méltatlan szenvedélyeket, a gyarló emberi ellentéteket, a részletérdekeket és a visszavonás csiréit. Csak az a nemzet omlott össze, amely lelkében meghasonlott, az egzszerűség lelkü ember nem bukik el, hanem ha kell, nehéz és áldozatos munkával, küzdelemmel helytáll önmagáért. A keresztény táborok együttműködése a nemzeti egység és a szebb magyar jövő alapfeltétele. Kísérje Istennek áldása és minden magyarok szeretete azokat, akik a megkezdett művet folytatják és véghezviszik.

SZÉCHENYI MOZI

Ma is 3, 5, 7 órakor!
NYÍRÓ JÓZSEF
legszebb novelláiból!

Emberek a havason

Mélysegesen emberi, megrázó dráma. Művészi értékekben gazdag felvételek.
Főszereplők: SZELLAY ALICE,
GÖRBE JÁNOS, RIHARI JÓZSEF,
FERENCZY PÉTERKE

Bevárosi Mozi

Kedden utoljára

Tarzan győz

ujabba kalandok az őserdőben.

Palócvirág

Tolnay Klári dalbokrétája

HIRADÓ

3, 5, 7

KARÁDY KATALIN

Ópiumkerülő-jének

ősbemutatója pénteken

Beváros

Jegyek már válthatók

Korzoban

Ma és mindennap

Murati Lili

új és merész filmje

Az éjszaka lánya

a többi szerepekben:
AJTAY, PERÉNYI, GREGUSS
RÁCZ VALI, SZÉP ILONKA